

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

TRIỆU THỊ CHUYÊN

**HÌNH TƯỢNG NGƯỜI PHỤ NỮ
TRONG TRUYỆN NGẮN CỦA NGUYỄN NGỌC TU
VÀ LE CLÉZIO**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
NGÔN NGỮ VÀ VĂN HÓA VIỆT NAM**

THÁI NGUYÊN - 2017

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

TRIỆU THỊ CHUYÊN

**HÌNH TƯỢNG NGƯỜI PHỤ NỮ
TRONG TRUYỆN NGẮN CỦA NGUYỄN NGỌC TU
VÀ LE CLÉZIO**

Chuyên ngành: Văn học Việt Nam

Mã số: 60 22 01 21

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
NGÔN NGỮ VÀ VĂN HÓA VIỆT NAM**

Người hướng dẫn khoa học: TS. Nguyễn Thị Thắm

THÁI NGUYÊN - 2017

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của cá nhân tôi. Các nội dung nêu trong luận văn là kết quả làm việc của tôi và chưa được công bố trong bất cứ một công trình nào khác.

Người viết luận văn

Triệu Thị Chuyên

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành và sâu sắc tới TS. Nguyễn Thị Thắm - người đã tận tình hướng dẫn, động viên, tạo điều kiện tốt nhất cho tôi trong suốt quá trình thực hiện luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn các thầy cô giáo, cán bộ khoa Ngữ Văn, đặc biệt là các thầy cô đã nhiệt tình giảng dạy khoá 23 chuyên ngành Văn học Việt Nam, các cán bộ khoa Sau đại học trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên đã dạy dỗ, tạo điều kiện cho tôi trong quá trình học tập.

Tôi vô cùng cảm ơn sự quan tâm và ủng hộ của gia đình, bạn bè. Đó chính là nguồn động viên tinh thần rất lớn để tôi theo đuổi và hoàn thành luận văn này.

Người viết luận văn

Triệu Thị Chuyên

MỤC LỤC

Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn.....	ii
Mục lục	iii
MỞ ĐẦU	1
1. Lí do chọn đề tài	1
2. Lịch sử vấn đề.....	2
3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu	8
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	9
5. Phương pháp nghiên cứu	9
6. Đóng góp của luận văn	10
7. Cấu trúc của luận văn	10
NỘI DUNG	11
Chương 1: NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG	11
1.1. Nhà văn Nguyễn Ngọc Tư.....	11
1.1.1. Cuộc đời và sự nghiệp sáng tác	11
1.1.2. Tập truyện <i>Không ai qua sông</i>	14
1.2. Nhà văn Le Clézio	21
1.2.1. Cuộc đời và sự nghiệp sáng tác	21
1.2.2. Tập truyện <i>Những nẻo đường đời và những bản tình ca khác</i>	24
Chương 2: SỰ TƯƠNG ĐỒNG TRONG CÁI NHÌN CỦA NGUYỄN NGỌC TƯ VÀ LE CLÉZIO VỀ NGƯỜI PHỤ NỮ	31
2.1. Người phụ nữ có số phận cô đơn, bất hạnh	31
2.1.1. Các dạng thức nỗi cô đơn, bất hạnh của người phụ nữ	31
2.1.2. Cái nhìn xót xa, thương cảm.....	45
2.2. Người phụ nữ luôn khát khao hạnh phúc	50
2.2.1. Sự đa dạng của khát khao hạnh phúc ở người phụ nữ.....	50

2.2.2. Cái nhìn khích lệ, động viên.....	59
Chương 3: SỰ KHÁC BIỆT TRONG CÁI NHÌN CỦA NGUYỄN NGỌC TƯ VÀ LE CLÉZIO VỀ NGƯỜI PHỤ NỮ	68
3.1. Người phụ nữ trong tập truyện <i>Không ai qua sông</i>	68
3.1.1. Nguyên nhân khiến người phụ nữ bất hạnh	68
3.1.2. Thái độ cam chịu, bị động, chấp nhận bất hạnh của người phụ nữ.....	74
3.2. Người phụ nữ trong tập truyện <i>Những nẻo đường đời và những bản tình ca khác</i>	78
3.2.1. Nguyên nhân khiến người phụ nữ vất vả trên hành trình tìm kiếm hạnh phúc	78
3.2.2. Thái độ tích cực, chủ động nắm bắt cơ hội, tìm thấy hạnh phúc của người phụ nữ.....	84
KẾT LUẬN	90
TÀI LIỆU THAM KHẢO	92

MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

1.1. Nguyễn Ngọc Tư là một trong những nhà văn trẻ của Hội nhà văn Việt Nam. Trên văn đàn Việt Nam hiện nay, chị là một cây bút viết truyện ngắn xuất sắc. Mặc dù còn trẻ nhưng tên tuổi của chị đã tỏa sáng bởi nhiều tác phẩm đạt giải thưởng cao. Năm 2008, Nguyễn Ngọc Tư vinh dự đạt giải thưởng văn học ASEAN.

J M G. Le Clézio là một trong những gương mặt tiêu biểu của văn học Pháp từ nửa sau thế kỉ XX cho đến nay. Ông được mệnh danh là "nhà văn du mục", và từng được tạp chí *Lire* bình chọn là nhà văn đương đại lớn nhất nước Pháp. Với những đóng góp của mình cho nền văn học Pháp cũng như văn học thế giới, năm 2008, ông đã được vinh danh với giải thưởng Nobel về Văn chương. Đây không chỉ là niềm vinh dự của riêng cá nhân nhà văn mà còn là niềm tự hào của cả nước Pháp. Hai nhà văn thuộc hai quốc gia khác nhau đều đã có tên tuổi xứng đáng trong nền văn học dân tộc mình.

1.2. Theo đánh giá của My Lan trong bài viết *Không ai qua sông: Những mảnh đời u buồn miền sông nước* thì *Không ai qua sông* là một tập truyện "kể về những kiếp người nơi xóm nhỏ Nhơn Thành đầy biến động được thể hiện mềm mại qua giọng điệu thần nhiên, bông đùa qua mỗi tản văn của Nguyễn Ngọc Tư" [17]. Những người đàn bà trong văn của Nguyễn Ngọc Tư chưa một lần được hưởng hạnh phúc trọn vẹn. Người đọc dễ nhận thấy cái nhìn bi quan của tác giả. Nhưng có quá khứ mới có hiện tại và tương lai, những người phụ nữ đó vẫn yêu thương dù âm thầm. Thứ văn phong mượt mà, gieo rắc mùi vị phai tàn của chuyện kể đã qua. Từ đó nêu bật lên đức tính nổi bật không đâu có của người phụ nữ Việt Nam đi kèm dòng suy tư kỳ lạ.

Trong *Những nẻo đường đời và những bản tình ca khác*, Le Clézio khai thác sự khác biệt giữa các nền văn hóa, những cuộc phiêu du, nỗi cô đơn và hoài ức từ thuở ấu thơ đến khi trưởng thành của người phụ nữ, những nội dung đã

trở đi trở lại trong hầu khắp sáng tác của Le Clézio nhưng chưa bao giờ nhàm cũ. Le Clézio vốn được nhận xét là “*nhà văn của những khởi hành mới*”. Cái lưu động trong thế giới của nhà văn là sự lưu lạc của các nhân vật nữ và sự trôi dạt của cuộc đời họ. Các nhân vật nữ của ông, vì thế, luôn luôn lang thang vô định và âu lo kiếm tìm hạnh phúc ở một nơi nào đó, Mexico hay Pháp.

1.3. Viết về người phụ nữ không phải là vấn đề mới mẻ trong văn học Việt Nam hay văn học Pháp nói riêng và văn học thế giới nói chung. Hình tượng người phụ nữ trong văn học xưa nay luôn là biểu tượng cao nhất của cái đẹp, của số phận đầy bi kịch... Các nhà văn phản ánh số phận bất hạnh cũng như niềm khao khát hạnh phúc của họ cũng chính là thể hiện quan niệm về vấn đề nữ quyền hay đòi hỏi quyền bình đẳng giới. Đó là vấn đề mang tính toàn nhân loại. Tác phẩm của hai nhà văn đã góp thêm tiếng nói ấy trong việc thể hiện thân phận người phụ nữ và bênh vực họ, giúp họ có thêm nghị lực để đấu tranh cho hạnh phúc của mình.

Chính vì vậy, chúng tôi quyết định lựa chọn nghiên cứu đề tài ***Hình tượng người phụ nữ trong truyện ngắn của Nguyễn Ngọc Tư và Le Clézio*** để có cái nhìn tổng hợp hơn về hai nhà văn tuy thuộc hai quốc gia khác nhau trên thế giới nhưng vẫn có những điểm chung và điểm riêng trong cách nhìn về người phụ nữ.

2. Lịch sử vấn đề

2.1. Các bài viết, công trình nghiên cứu về tác phẩm của Nguyễn Ngọc Tư

Là cây viết trẻ với bút lực dồi dào, sáng tác của Nguyễn Ngọc Tư luôn được đông đảo độc giả đón nhận, được các nhà phê bình, nghiên cứu quan tâm đặc biệt. Chính vì vậy, cho đến nay, bài viết và công trình nghiên cứu về Nguyễn Ngọc Tư có số lượng khá lớn. Từ khi xuất hiện trên văn đàn với tập truyện *Ngọn đèn không tắt* (giải Nhất cuộc thi Văn học tuổi hai mươi lần thứ hai năm 2000), Nguyễn Ngọc Tư đã khẳng định được tài năng và giọng văn riêng khó lẫn của một nhà văn đất Mũi. Nhiều nhà nghiên cứu, phê bình và độc giả biết đến chị như một hiện tượng độc đáo: Một nhà văn nữ trẻ đậm chất Nam

Bộ. Tập truyện đầu tay tạo nên hiệu ứng đọc, trong đó có nhận xét đáng chú ý của nhà văn Huỳnh Kim: *“Đọc tập truyện “Ngọn đèn không tắt” đoạt giải thật là thích vì văn chương sâu sắc mà dung dị, tinh tế mà lại tràn trề ánh sáng của người dân Nam Bộ trong khi tác giả mới 24 tuổi. Với tôi, truyện của Nguyễn Ngọc Tư là những câu chuyện nhà quê. Ở trong đó, ai đọc, dù không hợp gu, cũng như tìm gặp được bóng dáng quê nhà của riêng mình”* [15].

Sau thành công của tập truyện đầu tay, Nguyễn Ngọc Tư tiếp tục cho ra mắt độc giả hàng loạt truyện khác, tiếng tăm của chị vang xa, khắp trong và ngoài nước. Chị được nhà văn Chu Lai đánh giá cao: *“Tôi là người đã bỏ phiếu bầu Nguyễn Ngọc Tư vào Hội Nhà văn, bỏ phiếu ủng hộ cô ấy trong nhiều giải thưởng. Nguyễn Ngọc Tư là một cây viết đặc biệt của miền Tây Nam bộ, một tài năng văn học hiếm có hiện nay của Việt Nam”* [16].

Với lòng ưu ái đặc biệt với tác giả miền Nam này, độc giả Trần Hữu Dũng - một Việt kiều Mỹ - đã lập riêng một trang web: <http://www.viet-studies.net/NNTu/> tổng hợp rất nhiều bài viết về tác giả, tác phẩm của Nguyễn Ngọc Tư. Tiêu biểu là những bài viết: *Nguyễn Ngọc Tư, đặc sản miền Nam* (Trần Hữu Dũng), *Cái rầu bất tận của Nguyễn Ngọc Tư* (Kiệt Tấn), *Lời đề từ trong truyện ngắn Nguyễn Ngọc Tư* (Phạm Phú Phong), *Nghệ thuật xây dựng nhân vật của Nguyễn Ngọc Tư qua truyện ngắn Cánh đồng bất tận* (Trần Thị Dung), *Phong cách truyện ngắn Nguyễn Ngọc Tư nhìn từ phương diện nghệ thuật về con người* (Nguyễn Trọng Bình), *Bà già đi bụi - Thêm một truyện ngắn hay của Nguyễn Ngọc Tư* (Tô Hoàng) [38]... Trong bài viết của chính chủ web thì Nguyễn Ngọc Tư được đánh giá là *“đặc sản miền Nam”* và có nhận xét khá xác đáng về văn của chị Tư Cà Mau: *“Chính vì Nguyễn Ngọc Tư còn trẻ, cô nhìn cuộc sống bằng cặp mắt trong sáng (khác với lạc quan) và trung thực. Cô không giả vờ dằn vặt nội tâm như nhiều nhà văn (không chỉ ở Việt Nam) ham đòi thời thượng. Nhưng Nguyễn Ngọc Tư không ngây thơ “chuyện đời”. Cô nhìn, cô nghe, cô biết hết. Nguyễn Ngọc Tư là một chứng nhân trung thực*

và tinh nhạy. Không phải chứng nhân cho những vụ việc hung hăng, thô bạo, nhưng cho những mảnh đời đơn dị, bình thường. (Truyện Nguyễn Ngọc Tu không có người lừa đảo, không có kẻ sát nhân. Có lẽ trong truyện của cô cái tội lớn nhất là tội ... ngoại tình). Nếu lúc gần đây truyện của Nguyễn Ngọc Tu có “buồn” hơn, ấy không phải vì mắt cô đã nhạt đi màu hồng (hãy mong thế), nhưng vì tầm nhìn của nó xa hơn và, trong quăng không gian mở rộng đó, cô thấy thêm những chuyện đời dang dở. Cô không buồn hơn, nhưng lọt vào mắt cô là những mảng đời buồn hơn” [5]. Đây là lời nhận định rất đúng với chất văn Nguyễn Ngọc Tu. Bởi truyện ngắn của chị có cốt truyện đơn giản, nhiều khi chỉ là ý truyện, những tản văn nhẹ nhàng như hơi thở nhưng đọc xong lại thấm thía vô cùng.

Tiếp tục tìm tòi và miệt mài viết, Nguyễn Ngọc Tu lại tiếp tục cho ra mắt độc giả tập truyện với nhiều tranh cãi cùng những nhận định trái chiều *Cánh đồng bất tận* (2005). Trong đó, lời phê bình của nhà thơ Hữu Thịnh - Chủ tịch Hội Nhà văn Việt Nam rất thỏa đáng: “*Đây là một tác phẩm văn chương chứ không phải bút kí hay phóng sự. Tác giả hoàn toàn có quyền hư cấu sáng tạo nhằm chuyển tải tốt nhất thông điệp nghệ thuật đến người đọc. Đảng và Nhà nước hoàn toàn tôn trọng quyền tự do sáng tạo của người nghệ sĩ. Đây chỉ là vấn đề ứng xử với một tác phẩm văn chương (...). Nguyễn Ngọc Tu là người tha thiết yêu quê hương, không lí gì cô lại có ý xúc phạm đến quê hương và những người dân xung quanh mình*” [23]. Hay như trong tham luận ở “Hội nghị lí luận, phê bình văn học” lần thứ II, Nguyễn Đăng Điệp đã khẳng định: “*Cánh đồng bất tận*” không chỉ là truyện ngắn xuất sắc của Nguyễn Ngọc Tu mà thực sự là một trong những truyện ngắn xuất sắc của văn học Việt Nam đương đại (Đừng lo Nguyễn Ngọc Tu còn quá trẻ mà ngại xếp loại, vì khi truyện ngắn này xuất hiện trên báo Văn nghệ, tác giả đã tròn ba mươi, so với Vũ Trọng Phụng khi viết *Giông tố*, *Số đỏ*... thì đã bắt đầu “già”!). Đông đảo các nhà văn tên tuổi đánh giá cao bước đi mới của Nguyễn Ngọc Tu trong việc